

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ ТА НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КОРАБЛЕБУДУВАННЯ
імені адмірала Макарова

Навчально-науковий гуманітарний інститут
Кафедра соціально-гуманітарних дисциплін та філософії

ЗАТВЕРДЖЕНО

Проректор з науково-педагогічної
роботи

 Сергій СЛОБОДЯН

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Program of the Discipline

Психологія
PSYCHOLOGY

рівень вищої освіти	_____ перший (бакалаврський) _____
тип дисципліни	_____ обов'язкова _____
мова викладання	_____ українська _____

Робоча програма навчальної дисципліни «Психологія» є однією із складових комплексної підготовки фахівців галузі знань J «Транспорт та послуги» спеціальності J5 «Морський та внутрішній водний транспорт», освітня програма «Експлуатація суднового електрообладнання і засобів автоматики».
«02» березня 2025 року. 11 с.

Розробник: Ольга СОНЕЧКО, викладач кафедри соціально-гуманітарних дисциплін та філософії.

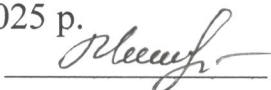
Проект робочої програми навчальної дисципліни «Психологія» узгоджено з гарантом освітньої програми.

Гарант освітньої програми «Експлуатація суднового електрообладнання і засобів автоматики», к.т.н., доцент Віталій КОСТЮЧЕНКО

Проект робочої програми навчальної дисципліни «Психологія» розглянуто на засіданні кафедри соціально-гуманітарних дисциплін та філософії

Протокол № 8 від «17» березня 2025 р.

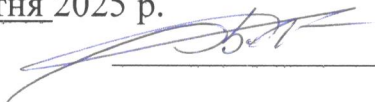
Завідувач кафедри

 Людмила МАТВІЄНКО

Проект робочої програми навчальної дисципліни «Психологія» розглянуто Науково-методичною комісією Навчально-наукового гуманітарного інституту

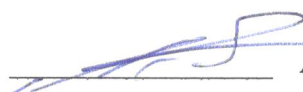
Протокол № 9 від « 14 » квітня 2025 р.

Голова НМК ННГІ

 Олег БОБІНА

Проект робочої програми навчальної дисципліни «Психологія» погоджено з Навчальним відділом

Начальник відділу

 Андрій ЛАБАРТКАВА

Робоча програма навчальної дисципліни «Психологія» затверджено Науково-методичною радою НУК

Протокол № 4 від «23» квітня 2025 р.

Голова НМР НУК

 Сергій СЛОБОДЯН

ЗМІСТ

1. Опис навчальної дисципліни	5
2. Мета вивчення навчальної дисципліни	6
3. Передумови для вивчення дисципліни	6
4. Очікувані результати навчання	6
5. Програма навчальної дисципліни	7
6. Методи навчання, засоби діагностики результатів навчання та методів їх демонстрування	8
7. Форми поточного та підсумкового контролю	9
8. Критерії оцінювання результатів навчання	10
9. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення використання яких передбачає навчальна дисципліна	10
Аудиторний фонд нук імені адмірала Макарова, проєктор	10
10. Рекомендовані джерела інформації	10

ВСТУП

Анотація

Розуміння психологічних аспектів поведінки виступає сьогодні необхідним складовим елементом загальної підготовки сучасних фахівців й важливою передумовою професійної підготовки студентів.

Робоча програма навчальної дисципліни «Психологія» розрахована на студентів, яким раніше не викладалися загальні чи спеціальні психологічні дисципліни. Програма поєднує теоретичні знання з базових тем з психології та практичні навички вивчення та аналізу психологічних аспектів соціалізації особи, взаємодії з різноманітними соціальними групами. Певна увага приділена психологічним причинам конфліктів, що виникають в виробничих колективах.

Курс навчальної дисципліни «Психологія» має практико-орієнтований характер. Метою курсу є базова психологічна підготовка здобувачів вищої освіти до життєстійкості в умовах вимушеної ізоляції. Вивчення базових тем та напрямків психології є необхідним складовим компонентом гуманітарної підготовки студентів у межах їх фахової підготовки.

Специфіка майбутньої трудової соціалізації студентів пов'язана з роботою в інтернаціональних екіпажах, що робить важливим питання соціально-психологічної адаптації до тривалих рейсів. Важливим питанням також є усвідомлення необхідності діагностики психічного стану плавскладу та профілактика професійного вигорання.

Ключові слова: психологія, особистість, соціальна група, колектив, соціальний конфлікт, психологічний стан, психологічна підготовка, соціальна адаптація, управління стресом.

Abstract

Understanding the psychological aspects of behavior today constitutes an essential component of the overall training of modern professionals and an important prerequisite for the professional education of students.

The syllabus of the academic discipline “Psychology” is designed for students who have not previously studied general or specialized psychological subjects. The program combines theoretical knowledge of fundamental topics in psychology with practical skills in studying and analyzing the psychological aspects of an individual’s socialization and interaction with various social groups. Particular attention is given to the psychological causes of conflicts that arise in workplace teams.

The course “Psychology” has a practice-oriented focus. The aim of the course is to provide basic psychological training for higher education students to develop resilience under conditions of forced isolation. The study of fundamental topics and branches of psychology is an essential component of student’s humanities education within the framework of their professional training.

The specifics of students’ future professional socialization are associated with working in international crews, which makes the issue of socio-psychological adaptation to long voyages particularly important. Another important issue is the awareness of the need to assess the mental state of maritime personnel and to prevent professional burnout.

Key words: psychology, personality, social group, team, social conflict, psychological state, psychological training, social adaptation, stress management.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність (освітня програма), освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань Ж «Транспорт та послуги»	Обов'язкова	
Модулів – 3		Рік підготовки:	
Змістових модулів – 5		2-й	2-й
Електронний адрес РПНД на сайті Університету	Спеціальність Ж5 «Морський та внутрішній водний транспорт» Освітня програма «Експлуатація суднового електрообладнання і засобів автоматики»	Семестр	
Загальна кількість годин – 90		4-й	4-й
		Лекцій	
		15 год.	4 год.
		Практичні	
		15 год.	4 год.
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2; самостійної роботи студента – 4;	Освітній рівень: перший (бакалаврський)	Самостійна робота	
60 год.		82 год.	
Вид контролю: залік			
Форма контролю: комбінована			

2. МЕТА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «ПСИХОЛОГІЯ» є формування у студентів відповідно до освітньої програми таких компетентностей:

ЗК1. Здатність планувати та управляти часом.

ЗК5. Здатність приймати та реалізовувати обґрунтовані управлінські рішення в рамках прийняттого ризику.

ЗК6. Здатність працювати в команді, організовувати роботу колективу, планувати та управляти часом, у тому числі, в складних і критичних умовах.

ЗК7. Навички міжособистісної взаємодії, в тому числі здатність спілкуватися як рідною так іноземною мовою на професійному рівні.

ЗК8. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

ЗК9. Цінування та повага мультикультурності.

ЗК14. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Передумов для вивчення дисципліни немає.

4. Очікувані результати навчання

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у студентів наступних результатів навчання:

РН27. Знання питань управління персоналом на судні та його підготовки; уміння застосовувати методи управління, вирішувати задачі та керувати робочим навантаженням, доносити до фахівців і нефахівців інформацію, ідеї, проблеми та їх рішення, власний досвід у галузі професійної діяльності.

РН28. Знання методів ефективного управління ресурсами та уміння їх застосовувати; знання та уміння застосовувати методи прийняття рішень.

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Модуль 1. Психологія як наука

Змістовий модуль 1. Психологія як наука

Тема 1. Психологія як наука. Її предмет, завдання та функції [1] стор.10-12, 18-20

Тема 2. Основні галузі психологічних знань [1] стор. 20-23

Тема 3. Наукові методи психології [9] стор. 15-22

Модуль 2. Психологія особистості

Змістовий модуль 2. Психологія особистості в умовах професійних обмежень

Тема 4. Особистість в психології. Індивідуальність [1] стор. 82-90.

Тема 5. Психологічні аспекти професійної ізоляції [7] стор.187-211, [інф. ресурс 3]

Тема 6. Соціальні групи. Особливості інтернаціональних колективів [1] стор. 240-255.

Модуль 3. Соціальна поведінка та конфлікти

Змістовий модуль 3. Соціальна поведінка та її види

Тема 7. Девіація та її види [13] стор.6-17

Тема 8. Психологічні причини девіантної поведінки [13] стор.20-27

Тема 9. Конфлікт. Психологія конфлікту [1] стор.255-274

Тематичний план навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		л	с	с.р.		л	с	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Модуль 1. Психологія як наука								
Змістовий модуль 1. Психологія як наука								
Тема 1. Психологія як наука. Її предмет, завдання та функції	10	2	2	6	10	2	0	8
Тема 2. Основні галузі психологічних знань	10	2	2	6	10	0	0	10
Тема 3. Наукові методи психології	10	2	2	6	10	0	2	8
<i>Разом за змістовим модулем 1</i>	30	6	6	18	30	2	2	26
Модуль 2. Психологія особистості								
Змістовий модуль 2. Психологія особистості в умовах професійних обмежень								
Тема 4. Особистість в психології. Індивідуальність	10	2	2	6	10	2	0	8
Тема 5. Психологічні аспекти професійної ізоляції	10	2	2	6	10	0	0	10
Тема 6. Соціальні групи. Особливості інтернаціональних колективів.	10	2	2	6	10	0	2	8
<i>Разом за змістовим модулем 2</i>	30	6	6	18	30	2	2	26
Модуль 3. Соціальна поведінка та конфлікти								
Змістовий модуль 3. Соціальна поведінка та її види								
Тема 7. Девіація та її види	10	1	1	8	10	0	0	10
Тема 8. Психологічні причини девіантної поведінки	10	1	1	8	10	0	0	10
Тема 9. Конфлікти. Психологія конфлікту	10	1	1	8	10	0	0	10
<i>Разом за змістовим модулем 3</i>	30	3	3	6	30	0	0	30
Усього годин	90	15	15	60	90	4	4	80
Разом за курсом	90	15	15	60	90	4	4	82

Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1. Психологія як наука. Предмет і функції психології	2	
2	Тема 2. Галузі психології	2	
3	Тема 3. Методи психології	2	2
4	Тема 4. Особистість та індивідуальність	2	
5	Тема 5. Соціалізація та професійна ізоляція	2	
6	Тема 6. Соціальні групи. Інтернаціональні колективи.	2	2
7	Тема 7. Девіантна поведінка	1	
8	Тема 8. Психологічні причини девіації	1	
9	Тема 9. Психологія конфлікту	1	
Разом		15	4

Самостійна робота

Розподіл годин самостійної роботи для студентів денної форми навчання:

- підготовка до семінарських занять – **2-4 год./1 заняття**;
- написання есе, виконання домашньої контрольної роботи, перекладу, аналітичний огляд, аналіз практичних, проблемних ситуацій (обсяг однієї роботи 10-15 аркушів А4) – **мінімум 15 годин на 1 роботу**;
- підготовка до контрольних заходів – **(15-30) год. на 1 захід**.

Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Вид роботи	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Підготовка до семінарів	20	20
2	Написання тез відповідей для індивідуальної доповіді	20	20
3	Підготовка до контрольної роботи (тестування)	20	42
Разом		60	82

6. МЕТОДИ НАВЧАННЯ, ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ ТА МЕТОДІВ ЇХ ДЕМОНСТРУВАННЯ

Методи навчання – способи, якими забезпечується набуття студентами відповідних компетенцій через засвоєння програмового матеріалу та активізацію навчального процесу, а саме:

- робота з літературою – опрацювання різних видів джерел, спрямоване на формування нових знань, їх закріплення, вироблення вмінь і навичок та реалізацію контрольнo-корекційної функції в умовах формальної, неформальної та інформальної освіти;
- дискусія – обмін поглядами щодо конкретної проблеми з метою набуття нових знань, зміцнення власної думки, формування вміння її обстоювати;
- вправа – планомірне, організоване, повторне виконання дій із метою оволодіння ними або підвищення їх якості;
- практична робота – метод поглиблення і закріплення теоретичних знань та перевірки наукових висновків.

Альтернативно може застосовуватися наступна класифікація методів навчання:

- пояснювально-ілюстративний метод – повідомлення готової інформації різними

засобами (словесними, наочними, практичними) та усвідомлення і запам'ятовування цієї інформації студентами;

- репродуктивний метод – відтворення студентами способів діяльності за визначеним викладачем алгоритмом;
- частково-пошуковий – метод, за якого певні елементи знань повідомляє викладач, а частину студенти знаходять самостійно, відповідаючи на поставлені запитання чи розв'язуючи проблемні завдання;
- дослідницький – творче застосування знань, оволодіння методами наукового пізнання, формування досвіду самостійного наукового пошуку.

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є:

- фронтальне та індивідуальне опитування під час практичних занять;
- виконання тестових завдань;
- виконання письмових завдань;
- проведення комунікативного практикуму;
- оцінювання виконання студентами самостійної роботи;
- модульна контрольна робота;
- залік.

7. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Досягнення студента оцінюються за 100-бальною системою Університету. Підсумкова оцінка навчального курсу включає в себе оцінки з поточного контролю. У кожного компонента своя частка в загальній системі оцінок. У проміжних оцінках студент може набрати до 100 балів.

Під компонентом проміжних оцінок розуміються поточні оцінки протягом семестру (активність, участь в дискусіях; виконання індивідуальних завдань та інше).

Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із визначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на семінарських заняттях та набутих практичних навичок під час виконання завдань практичних робіт. Зарахування кредитів навчального курсу можливо тільки після досягнення результатів, запланованих РПНД, що виражається в одній з позитивних оцінок, передбачених чинним законодавством.

Форми контролю результатів навчальної діяльності студентів та їх оцінювання

Відповіді на семінарах	Критерії оцінювання
5	Відповідь правильна, повна, логічна, містить аналіз, систематизацію, узагальнення, використані міждисциплінарні зв'язки, містить аргументовані висновки
4	Відповідь в цілому правильна, достатньо повна, логічна; допущені несуттєві помилки та неточності у викладенні матеріалу
3	Відповідь частково правильна, містить неточності, недостатньо обґрунтована
2	Відповідь має суттєві помилки, аргументи несформульовані, використовуються невірна термінологія.
1	Відповідь містить значну кількість суттєвих помилок, не обґрунтована
0	Студент не дає відповіді
<i>Максимальна оцінка студента за даний компонент програми 45 (9 занять по 5 балів).</i>	

Поточний модульний контроль у формі тестування

Правильних відповідей, %	100	90	80	70	60	50	40	30	20	10
Бал	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1

Форма контролю	Максимальна кількість балів	
	Денна форма	Заочна форма
Участь у семінарських заняттях	9x5 балів=45 балів	10 балів
Контрольна робота (тестування)	3x10 балів=30 балів	65 балів
Тези індивідуальної доповіді	25 балів	25 балів
Всього	100	100

8. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

		Денне відділення		Заочне відділення	
		Вид роботи	Кількість балів	Вид роботи	Кількість балів
ЗМ1	T1	Участь у семінарі	5		
	T2	Участь у семінарі	5		
	T3	Участь у семінарі	5	Участь у семінарі	5
	ПМК	Тест	10	Письмова робота	20
ЗМ2	T4	Участь у семінарі	5		
	T5	Участь у семінарі	5		
	T6	Участь у семінарі	5	Участь у семінарі	5
	ПМК	Тест	10	Письмова робота	20
ЗМ3	T7	Участь у семінарі	5		
	T8	Участь у семінарі	5		
	T9	Участь у семінарі	5		
	ПМК	Тест	10	Письмова робота	25
Тези студентської конференції			25		25
Сума			100		100

9. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Аудиторний фонд НУК імені адмірала Макарова, проєктор.

10. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Дуткевич Т. В. Загальна психологія. Теоретичний курс: навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 388 с.
2. Загальна психологія: навч.-метод. комплекс / уклад. І. С. Ревасевич. 2-ге вид. Тернопіль, 2016. 35 с.
3. Загальна психологія: навч.-метод. комплекс / уклад. І. С. Ревасевич. Тернопіль: ТНЕУ, 2015. 47 с.

4. Засекина Л. В., Пастрик Т. В. Основи психології та міжособове спілкування: навчальний посібник для студентів ВНЗ. 2-е вид. Київ: ВСВ «Медицина», 2018. 216 с.
5. Ільїна Н. М., Мисник С. О. Загальна психологія: теорія та практикум: навчальний посібник. Суми: Університетська книга, 2017. 352 с.
6. Максименко, С. Д. Загальна психологія: навч. посіб. 3-тє вид., переробл. та доповн. Київ: 4 ЦУЛ, 2018. 272 с.
7. Москаленко В. В. Соціальна психологія. Підручник. Видання 2ге, виправлене та доповнене – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 688 с.
8. Москалець В. П. Загальна психологія: підручник. Київ: Ліра-К:, 2020. 564 с.
9. Партико, Т. Б. Загальна психологія: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / Т. Б. Партико. — К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 2008. - 416 с.
10. Савчин М. В. Загальна психологія: навчальний посібник. Київ: ВЦ «Академія», 2018. 344 с.
11. Сергєєнкова О. П., Столярчук О. А., Коханова О. П., Пасєка О. В. Загальна психологія: Навч. посіб. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 296 с.
12. Скрипченко О. В., Долинська Л. В., Огороднійчук З. В. Загальна психологія: Підручник. Київ: Каравела, 2019. 464 с.
13. Сокол А.О. Вплив тривалості рейсу на психоемоційний стан членів екіпажу судна. К: ДУІТ, 2021. – Випуск 3(34). С.117-122.
14. Христюк О. Л. Психологія девіантної поведінки: навчально-методичний посібник / О. Л. Христюк. – Львів: ЛьвДУВС, 2014. – 192 с.

Допоміжна література

1. Варій М. Й. Загальна психологія: підручник. Львів. держ. ун-т безпеки життєдіяльності. 4- те вид., виправл. і доповн. Київ: Знання, 2014. 1047 с.
2. Глушко О. І., Салюк М. А., Бунас А. А. Посібник до вивчення курсу «Загальна психологія». Дніпропетровськ: ПФ Стандарт-Сервіс, 2014. 52 с.
3. Психологія: вступ до спеціальності : навчальний посібник / Петухова І. О., Заушнікова М. Ю., Нежинська О. О., Костєвська Н. В. ; Державний податковий університет. – Ірпінь, 2024. – 190 с.

Інформаційні ресурси в інтернет

1. Кошова І. В., Кресан О. Д. Психологія девіантної поведінки: Навчально-методичний посібник. Ніжин: Видавництво НДУ ім. М. Гоголя, 2021 . 226 с.
<https://www.researchgate.net/publication/399795085> (дата звернення 10.02.2025).
2. Основи соціальної психології : підручник для закладів вищої освіти / П. П. Горностай, М. М. Слюсаревський, В. О. Татенко, Т. М. Титаренко, Н. В. Хазратова та ін. ; за ред. М. М. Слюсаревського. – Київ : Талком, 2018. – 580 с. <https://ispp.org.ua/wp-content/uploads/2021/02/Osnovy-socpsych.pdf> (дата звернення 5.02.2025).
3. Сорока О. М. Психологічні інструменти розвитку стресостійкості фахівців морського транспорту // Вісник Національного університету оборони України 3 (73), 2023. С. 138-148.
https://www.researchgate.net/publication/371031481_PSIHOLOGICNI_INSTRUMENTI_ROZVI_TKU_STRESOSTIJKOSTI_FAHIVCIV_MORSKOGO_TRANSPORTU (дата звернення 5.02.2025).

Розробник _____ Ольга СОНЕЧКО